

Talajvizsgálati módszerkönyv

Mezőgazdasági Kiadó, Budapest. 1953. 410 oldal

Szerkesztette: **BALLENEGGER RÓBERT**

Munkatársak:

*Arany Sándor, Ballenegger Róbert, Fehér Dániel, di Gléria János,
Klimes-Szmik Andor, Prettenhoffer Imre, Sik Károly, Stefanovits Pál,
Telegdy Kováts László és Varga Lajos.*

Mezőgazdaságunk és ezen belül a talajtan erőteljes fejlődése már régen szükségessé tette egy olyan módszerkönyv megjelenését, amely felöleli a helyszíni talajtani vizsgálatokat, a laboratóriumi fizikai és kémiai vizsgálatokat, a talajterképek készítésének elemeit, stb.

A legutóbbi magyar talajtani módszerkönyv majdnem 10 évvel ezelőtt jelent meg. Ezidő óta mind elméleti, mind gyakorlati téren sok, minőségileg új kérdés áll előttünk, ezidő alatt nyílt módunk az élenjáró szovjet tudomány megismerésére és hazai viszonyok között való alkalmazására.

Nem szorul sok bizonygatásra az, hogy hazánk egyik legnagyobb élő talajtudósa, Ballenegger Róbert szerkesztésében megjelent új »Talajvizsgálati módszerkönyv« igen jelentős és hézagpótló mű mezőgazdasági tudományunk területén.

A könyv nagy szerzői kollektíva segítségével készült és a talajtan, valamint rokontudományainak rendkívül széles területét öleli fel. Helyet kapnak benne a helyszíni talajfelvételeken, a talaj kémiai és fizikai vizsgálatain kívül a talaj mikrobiológiai vizsgálatának egyes módszerei is, valamint agrokémiai vizsgálatok (felvehető tápanyag, stb.).

A kémiai vizsgálatoknál igen értékes sajátossága a könyvnek az, hogy hazánk egyes talajfelelőseinek vizsgálatára e talajok sajátosságainak figyelembevételével külön fejezetet szentel, mint pl. a szikes vagy láptalajoknak.

Nagy meglepéssel lehet megállapítani, hogy a szerzők a talajtani kutatás jóformán valamennyi korszerű módszerét felhasználják könyvükben, melyben méltó helyet kaptak a szovjet talajvizsgálati módszerek, valamint a régi és új magyar eljárások egész sora is.

A könyv egészében nagy nyeresége mezőgazdasági tudományunknak és alkalmas arra, hogy a szakemberek munkáját segítse, a kutatótól a főiskolai hallgatóig és agrónomusig.

Rá kell mutatnunk azonban néhány lényeges hibára, fogyatékosagra is, melyek kiküszöbölése lényegesen emelné a könyv értékét.

Első és legkomolyabb hibája a Talajvizsgálati Módszerkönyvnek, hogy nem elegendő benne az elméleti rész és magyarázat. Olyan fejezetek előtt, mint pl. a talaj adszorbeációs komplexumának vizsgálata, feltétlenül röviden ismertetni kellene ennek a kérdésnek mind elméleti alapjait, mind gyakorlati vonatkozásait. Ez a hiányosság a könyv más fejezeteinél is feltalálható, pl. a fizikai tulajdonságok vizsgálatánál.

Hogy rövid formában milyen elméleti bevezetés lenne kívánatos az egyes fejezetek előtt, arra szép példát szolgáltat Ballenegger Róbert rövid bevezetője a talaj sósavas kivonatának vizsgálatáról szóló fejezetben. Ebben a néhány sorban a szerző elméletileg megmagyarázza a fejezetbe foglalt vizsgálatok lényegét és azt is, hogy milyen esetekben, milyen célra használandók e módszerek. Sajnos a könyv legnagyobb részében hiányzik az útmutatás arra, hogy az adott módszereknek mik a sajátosságai és milyen célra, mely módszerek használhatók.

Az egyes módszerek leírásánál nemcsak elméletileg, hanem a gyakorlati kivitelezés és felhasználás kérdéseiben is részletesebb leírás volna kívánatos. Hogy erre a szerzőnek nem nyílt meg nagy anyagot ölel fel a könyv és így nem dolgozták ki kellő részletességgel az egyes kérdéseket. Talán a jövőben több kötetben, alaposabban feldolgozva kerülhet a tárgy kidolgozásra.

A módszerkönyv hiányossága az is, hogy az egyes módszerek, vagy fejezetek után nem közöl irodalomjegyzéket, melyből az olvasó tájékozódhatnék arról, hogy hol talál bővebb irodalmat az illető kérdéssel kapcsolatban.

Annak ellenére, hogy genetikai talajklasszifikációnk még nincs kidolgozva, a talajok elnevezésénél legalább meg kellett volna emlí-

teni azokat a genetikus típusokat (csernozjom, szolonyec, stb.) is, amelyekkel a hazai talajaink összecsnek vagy közeli genetikai rokonságban állanak. Igen sok kívánnivalót hagy maga után ebben a vonatkozásban a könyv más fejezetei mellett a függelék »Talajosztályozás« is.

Természetes az, hogy egy módszertani könyv nem független az elméleti problémák állapotától és hű visszatükrözője az illető tudományág elméleti helyzetének. Így a szóbanforgó mű is a sok értékes mellett megmutatja talajtanunk függőben levő, ellentmondásos kérdéseit a klasszifikáció, a szikes talajok és más vonatkozásokban. Természetes, hogy ezek megoldásának elsősorban az elmélet és gyakorlat

vonalán kell megtörténni és a vizsgálati módszerekben csak ezek után fog a változás megmutatkozni.

A fentemlített hibák nem változtatnak azon, hogy a könyvet talajtanunk igen jó eredményének tekintsük, mely alapján megfelel annak a célnak, amelyet a szerzők maguk elé tűztek.

Nem kétséges, hogy nagy ütemben fejlődő mezőgazdasági tudományunk szükségleteit ez az 1.500 példányban megjelent könyv rövidesen nem tudja fedezni, így a közeljövőben szükség lesz a második kiadásra, melyben a hibák kiküszöbölésén kívül mód nyílnék az egyes fejezetek kibővítésére, esetleg a könyv több kötetben való megírására is.

SZABOLCS ISTVÁN